

Bozcaada Üzüm Tarımı Turizmi ve Elektronik Tatil Tasarım Site Uygulaması

Mehmet ÇAVUŞOĞLU *

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Gökçeada Meslek Yüksekokulu, ÇANAKKALE

*Sorumlu Yazar
mcavusoğlu@comu.edu.tr

Özet

Turizm, tarım ve hayvancılık dışında pek fazla geçim kaynağına sahip olmayan ada ekonomilerinde, kitle turizm faaliyetleri ile gelişmek ve dünya kitle turizm pastasından pay almak her geçen yıl zorlaşmaktadır. Bu nedenle adaların, sahip oldukları tarihi, arkeolojik, tarımsal, sosyal, kültürel ve doğal zenginlikleri kullanarak, turistik ürün çeşitliliklerini artırmaları ve turizmde sürdürülebilir bir kalkınma sağlamaları gerekmektedir. Bu çalışma, Bozcaada’da üzüm tarımı ve üzümlerin işlenmesi ile uğraşan üreticilerin, sahip oldukları potansiyellerini, ada halkının binlerce yıllık üzüm tarımı tecrübesiyle birleştirerek, günümüzde oldukça rağbet gören bir kırsal turizm çeşidi olan tarım (agro) turizm aktivitesine dönüştürmeleri gerekliliğini ortaya koyma ve bu turizm çeşidinin sanal ortamda tanıtılması amacıyla hazırlanmıştır.

Çalışmamızda öncelikle tarım (agro) turizmi kavramı ve tarım turizminin adalara sağladığı yararlar açıklanmıştır. Daha sonra Bozcaada üzüm tarımı ve üzüm tarım turizmi potansiyeli, adada yapılabilecek üzüm tarım turizmi aktiviteleri ve bu aktivitelerin yıl içinde yapılabileceği dönemler açıklanmıştır. Çalışmanın son bölümünde ise, sanal organizasyon kavramı ve Bozcaada turizminin, internet ekonomisinin sağladığı fırsatlardan en iyi şekilde istifade edebilmesi için hazırlanmış bir sanal organizasyon uygulaması olan “Bozcaada Üzüm Tarımı Turizmi Ve Elektronik Tatil Tasarım Sitesi”, sonuç ve öneriler bölümleri yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bozcaada, Kırsal Turizm, Üzüm Tarımı, Sanal Organizasyon

Bozcaada Grape Farming Tourism and Electronic Tourism Design Site Application

Abstract

Tourism, agriculture and livestock outside the island economies that do not have much livelihood, mass tourism activities and develop, get a share of the world of mass tourism pie is made difficult with each passing year. For this reason, the islands, their historical, archaeological, agricultural, social, cultural and natural wealth, and increase the variety of tourism product by using the need to ensure sustained development of tourism. This study, dealing with the manufacturers Bozcaada grape cultivation and processing of the grapes, their potential, the people of the island thousands of years of combined experience in grape cultivation, which today is quite a popular type of rural tourism, agriculture (agro) tourism and tourism activity to demonstrate the need for conversions intended to introduce the type of virtual environment.

In our study, primarily in agriculture (agro) tourism concept and explained the benefits of agricultural tourism in the islands. After the cultivation of grapes and grapes farming than tourism potential of Bozcaada, the island can be made of grape farming and tourism activities described in terms of these activities can be done during the year. In the final part of the study, the concept of virtual organization and tourism in Bozcaada, the internet economy, prepared to be able to benefit from the opportunities provided for the best application of a virtual organization, the “bozcaada Grape Farming Tourism And Electronic Holiday Design Site”, contains the conclusions and recommendations sections.

Keywords: Bozcaada, Rural Tourism, Grape Farming, Virtual Organization

1. GİRİŞ

Binlerce yıllık tarihi, kültürel, arkeolojik ve mitolojik değerleri ile dünya ticaretin bir parçası olmuş Bozcaada, 4000 yıllık tarım ve hayvancılık kültürü ile dünyada hızla gelişen özel ilgi turizmi içerisindeki yerini alması gerekmektedir. Bozcaada’da yapılan turizm faaliyetleri sadece deniz, kum, güneş turizmi, şarap tadım günleri ve bağ bozumu şenlikleri ile sınırlamak, adada yaşayan ve ekonomik yönden sıkıntı çeken kırsal bölge insanlarına yapılabilecek en büyük haksızlık olacaktır. Bu çalışmada, Bozcaada üzüm tarımını, bilimsel, kültürel ve gastronomik anlamda daha çok değerlendirmek,

turistik ürün çeşitlendirilmesi yapmak, bu sayede adaya daha fazla turist çekmek ve adadaki turizm faaliyetlerini tüm yıla yaymak amaçlanmıştır.

Çalışmamızın son bölümünü oluşturan “Elektronik Tatil Tasarım Sitesi Uygulaması” öncelikle Bozcaada üzüm tarımı turizm faaliyetlerinin sanal dünyada tanıtımı ve pazarlaması için geliştirilmiş bir proje özelliği taşımaktadır. Projenin daha sonraki aşamalarında ise küresel üyelük sistemi ile dünya “Üzüm Tarımı Turizmi” faaliyetlerini siteye entegre ederek küresel bir “Üzüm Tarımı Turizmi” sitesi oluşturmak amaçlanmıştır.

2. TARIM (AGRO) TURİZMİ KAVRAMI

Tarım turizmi, tarım ve hayvancılık işleri yapan işletmeleri veya yöreleri ziyaret etmek, buralarda yapılan günlük işleri izlemek, üretilen yiyecek ve içeceklerden tatmak, yatacak yer karşılığında buralarda çalışmak, bölgede düzenlenen eğlenceler ve festivalleri izlemek, gastronomi veya el sanatları kurslarına katılmak gibi birçok aktiviteyi kapsayan bir özel ilgi turizm çeşididir.

Tarım turizmi, kırsal ve tarımsal bir ortamda, tarıma dayalı, modern, ancak bir o kadar da geleneksel, alternatif bir turizm şeklidir. Amacı, kırsal kesim kadınlarına eğitim vererek turistleri çiftliklerde, ev pansiyonlarında ağırlayarak tabiatla iç içe, ekmek pişirmek, reçel yapmak, el işi öğrenmek, ata binmek, ormanda gezinmek gibi özlenen etkinlikleri yaşatmaktır (Yıldırım, 2006:340).

Tarım turizmi hizmeti verenler, uygulanmakta olan kitle turizmi anlayışının bütün dünyayı aynılaştırdığını, coğrafi ve kültürel güzellikleri ticarete döktüğünü, beton yığınları oluşturarak tarımı ve çevreyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Kültürel farklılıkların ve yerel dokunun korunmasına büyük önem veren tarım turizmi anlayışı, hem şehirlilere doğayla dost, farklı insanları ve kültürleri tanıyabilecekleri bir tatil sunmayı hem de hizmetin verildiği bölgedeki halka maddi gelir sağlayarak kırsal kalkınmayı hedeflemektedir (www.dogalyasamrehberi.com).

“Tarımsal turizm, çoğu zaman kırsal alanlarda yapılan tüm turizm aktivitelerini (örneğin, festivaller, müzeler, el sanatları sergileri ve diğer kültürel olaylar ve aktiviteler) tarif etmede kullanılmasına rağmen, tarımsal çevre veya tarımsal ürünler ile doğrudan bağlantılı olan turizm ürünleri ile kamp yapma, eğitim ziyaretleri, yemekler, rekreasyon aktiviteleri ve çiftlik ürünüy veya el sanatları satışı aktivitelerini de kapsayan tüm faaliyetler, tarımsal turizm olarak adlandırılmaktadır. Tarım turizmi aynı zamanda geleneklerini devam ettiren ve basit bir yaşamları olan köylülerin yanında huzurlu bir doğal çevrede ziyaretçilerin tatillerini geçirmelerini öneren bir turizm türüdür. Tarım turizmi bölgeyi ziyarete gelen ziyaretçilere, geleneksel yemeklerini, tatlılarını, içeceklerini tatma ve yerel bazda yapılan olayları görmelerini de sağlamaktadır” (Şerefoğlu, 2009:28).

2.1. Tarım Turizmin Adalara Sağladığı Yararlar

Sürdürülebilir turizm anlayışı ile paralel gelişen tarım turizmi, adalar gibi genelde kitle turizmine hizmet eden ve bu nedenle turizm sezonu kısa olan coğrafyalarda, turizm sektöründen pay alamayan kesimlerin de turizm geliri pastasından pay alabilmeleri için süratle yapılması gerekli bir turizm çeşididir. Tarım turizminin, adalara yapacağı katkılar aşağıda şekilde özetlenebilir:

- Turizm sezonunu uzatma potansiyeline sahiptir.
- Sürdürülebilir turizm anlayışına hizmet eder.
- Turizm sezonunun çok kısa bir zaman dilimine sıkışmasından ortaya çıkan olumsuz sosyal, kültürel, yönetsel, bürokratik ve çevresel sorunları azaltır veya birkismini ortadan kaldırır.
- İstihdamı artırır ve özellikle ev hanımlarının da ekonomik faaliyet yapabilmelerine olanak sağlar.
- Bölgenin, kitle turizminden farklı turist profiliyle tanışmasını sağlar.
- Doğal, arkeolojik, tarihi ve kültürel mirasın korunmasına katkı sağlar.

- “Eski nesillerin günlük yaşamlarını, el sanatlarını ve eski bayram, panayır ve festivalleri canlandırır” (Soykan, 2011:5).

- “Tarım ve hayvancılığa bağlı geleneksel üretim biçimlerinin canlı kalmasını sağlar” (Soykan 2011:5).

- Yerel halka çevre koruma bilincini aşılar.
- Kırsal bölgelerden şehre göçü azaltır.
- Kültürel alışveriş imkanı yaratır.
- Girişimciliği destekler.
- Çevreyi yok edecek boyutta turistik tesislerle turizm yapma yerine, yerel halkın yaşadığı geleneksel mimariyle yapılmış binaları kullanarak turizm yapma olanağı sağlar.
- Yöresel mimari değerlerin korunarak turizm hizmetine sunulduğu sıra dışı konaklama ünitelerinin desteklenmesini sağlar (www.sp.gov.tr).

3. BOZCAADA ÜZÜM TARIMI TURİZMİ POTANSİYELİ

Bozcaada'nın üzüm tarımı potansiyeli ve buna bağlı gelişen üzüm tarım turizmi aşağıda açıklanmıştır.

3.1. Bozcaada Üzüm Tarım Potansiyeli

Bozcaada'da bağcılık ve şarapçılık adanın tarihi kadar eskidir. Adaya eski ismini veren Tenes, bugünkü Poyraz Limanı çevresinde yabancı asmayı bulmuş, onu geliştirerek Kuntra asma denilen şimdiki durumuna getirmiştir. Üzüm, binlerce yıldır Bozcaada kültürü ve ekonomisinin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Adada bağcılığının ve şarapçılığının gelişmiş olmasının iki temel nedeni vardır: Birinci olarak adanın bağcılığa son derece uygun olan, andezit ağırlıklı, kumlu, killi, taşlı tabakalardan oluşan farklı tipte toprak yapıları ve ikinci olarak da iklim yapısının ve özellikle kuzeyden gelen hakim rüzgarlarla adanın, gündüz ve gece sıcaklık farklılıklarının şarap üretimi için bağcılığa son derece uygun olmasıdır (www.bozcaada.gov.tr).

Bozcaada bağ alanları (11850 dekar) Ada yüzölçümünün 1/3'ünü, tarım arazilerinin ise %80'ini oluşturmaktadır. Toplam 5 milyon bağ kütüğünden 1600 ton sofralık, 3900 ton şaraplık üzüm alınmaktadır. Sofralık üzüm çeşitlerinden Bozcaada Çavuşu, Cardinal, Atasarı, Uslu, Yalova İncisi, Alphonse Lavallee ve Amasya, şaraplık üzüm çeşitlerinden Karasakız (Kuntra), Altınbaş (Vasilaki) ve Karalahna yetiştirilmektedir. Son yıllarda üreticiler, özellikle kaliteli şarap elde edilen ve getirisi yüksek olan Cabernet Sauvignon, Shordone, Merlot ve Gamei gibi Fransız şaraplık üzüm çeşitlerini yetiştirmeye yönelmiştir.

3.2. Bozcaada Üzüm Tarımı Turizmi Potansiyeli

Dünyada hızla gelişmekte olan özel ilgi turizm pastasından pay almak isteyen turizm bölgeleri, çok kısa bir döneme sıkışmış turizm sezonlarını, tüm yıla yaymak için uzun vadeli stratejik planlar yapmak zorundadırlar. Çalışmamızda, binlerce yıllık tarihi, arkeolojik, mitolojik ve kültürel zenginliği ile bir turizm cenneti olan Bozcaada'da, özel ilgi turizmi olarak yapılabilecek aktivitelerin başında “üzüm tarımı turizmi” gelmektedir. Bu turizm türünde meydana gelecek gelişmeler, öncelikle adadaki turistik faaliyetleri tüm yıla yayacak, daha sonra da adanın sürdürülebilir turizmüne önemli katkılar sağlayacaktır.

Üzüm tarımı ile yapılabilecek turizm, sadece bağ bozumu şenlikleri veya şarap tadım turları ile sınırlamak bu

turizm türünü oldukça küçümsemek anlamına gelmektedir. Bu nedenle çalışmamızda “üzüm tarımı turizmi olarak” adlandırdığımız bu özel ilgi turizminde yapılabilecek birçok aktiviteyi özetlemiş bulunmaktayız.

“Turizmin sürdürülebilirliğinin sağlanması ve bu kavramın gelişmesi; kavramsal olarak turizme kaynak oluşturan bölgesel veya yerel kültürel ve doğal değerlerin korunup geliştirilerek çekiciliğinin devamının sağlanması demektir” (Çakılcıoğlu, 2011:1). Bu nedenle, binlerce yıldır üzüm tarımı yapan ve adanın sembolü haline gelmiş Vasilaki (Altınbaş), Kuntra (Karasakız), Karalahana, Bozcaada Çavuşu gibi üzüm çeşitlerine sahip Bozcaada, dünyanın başka ülkeleri ile özdeşleşmiş yabancı üzüm çeşitleri yetiştirip bunlardan elde edilecek ürünleri satma yerine, bölgeye mahsus yerel üzüm çeşitleri ile üzüm tarımı aktiviteleri yaparak adanın sahip olduğu değerleri koruması, bunları ileriki nesillere aktarması ve bu değerlerle küresel bir marka olma yolunu tercih etmelidir.

4. BOZCAADA ÜZÜM TARIMI TURİZMİ AKTİVİTELERİ VE DÖNEMLERİ

Bozcaada, Türkiye'nin önemli bir üzüm üretim bölgesi, bölgeye mahsus üzümlerden yapılan şarapları ile bir marka ve gün geçtikçe kalite çitasını artıran turizm yatırımları ile önemli bir turizm destinasyonudur. Bu çalışmada, Bozcaada'da şarabın yanında üzümün işlenmesi ile üretilecek ve ekonomik değeri yüksek diğer mamüllerin de bir tarım turizmi faaliyeti olarak yapılması gerekliliği vurgulanmıştır. Çalışmanın bu bölümünde, üzüm tarımı turizmi olarak yapılabilecek aktiviteler ve her aktivitenin yıl içinde yapılabileceği dönem yeralmaktadır.

4.1. Şarap Yapımı

Bağ bozumu döneminde yapılabilen bir aktivite olan şarap yapımı, üzümlerin sıkılması ve daha sonra şarap üretim aşamalarını kapsayan bir aktivitedir. Özel ilgi turizmi kapsamında şarap yapım aşamaları turistlere izlettirilebilir, yada yapımda onların da rol alması veya yatacak yer karşılığında bu aktivitede çalışmaları sağlanabilir. Bu aktivitede şarap yapımı yanında turistlere şarap hakkında genel bilgileri içeren kurslar ve şarabın gastronomideki kullanımıyla ilgili eğitim verilebilir. Ayrıca üretilen şarapla ve şarabın gastronomide kullanımı ile ilgili kitaplar da turistlere uygun fiyatlarla satılabilir.

4.2. Kanyak Yapımı

Bozcaada yerli üzümü olan ve kanyaklık bir çeşit olarak üretimi yapılan Kuntra (Karasakız) üzümü ile kanyak üretimi yapılabilir (Dardeniz 2011:35). Bağ bozumu döneminde yapılabilen bir aktivite olan kanyak yapımı, üzümlerin sıkılması ve daha sonra kanyak üretim aşamalarının uygulanmasını kapsayan bir aktivitedir. Üzüm tarımı turizmi kapsamında kanyak yapım aşamaları turistlere izlettirilebilir, yada yapımda onların da rol alması veya yatacak yer karşılığında bu aktivitede çalışmaları sağlanabilir. Bu aktivitede kanyak yapımı yanında turistlere kanyak hakkında genel bilgileri içeren kurslar ve kanyağın gastronomideki kullanımıyla ilgili eğitim verilebilir. Ayrıca üretilen kanyaklar ve kanyağın gastronomide kullanımı ile ilgili kitaplar da turistlere uygun fiyatlarla satılabilir.

4.3. Zivaniya Yapımı

Bağ bozumu döneminde yapılabilen bir aktivite olan Zivaniya, yüksek dereceli bir alkollü içki türüdür. Bu alkol türü Kıbrıs'ta bazen dezenfektan yada ilaç olarak da tüketilen bir üzüm ürünüdür (Yorgancıoğlu, 2010:1). Kıbrıs'ta Zivaniya, Girit'te Teikoudia (*Cikudya*, *Tsikoudia*) ve Egenin Cycladic Adalarında Souma olarak adlandırılan zivaniya, sıkılmış ve sırası alınmış üzüm posalarından (cibre) elde edilen yüksek dereceli bir alkollü içecektir (www.sfakia-crete.com). Üzüm tarımı turizmi kapsamında zivaniya yapım aşamaları turistlere izlettirilebilir yada yapımda onların da rol alması veya yatacak yer karşılığında bu aktivitede çalışmaları sağlanabilir. Bu aktivitede zivaniya yapımı yanında, bir tıbbi ilaç olarak da kullanılan zivaniya hakkında genel bilgileri içeren eğitim verilebilir. Ayrıca üretilen zivaniyalarla ve zivaniyanın gastronomide kullanımı ile ilgili kitaplar da turistlere uygun fiyatlarla satılabilir.

4.4. Sirke Yapımı

Günümüzde, normal sirke ve balsamik sirke çeşitleriyle yaygın kullanıma sahip ekonomik değeri yüksek ürünler de üzüm tarımı turizmi kapsamında değerlendirilebilmektedir. Özellikle yemeklerde, salatalarda ve turşu yapımında yaygın kullanıma sahip sirkenin yapım aşamaları turistlere izlettirilebilir yada yapımda onların da rol alması veya yatacak yer karşılığında bu aktivitede çalışmaları sağlanabilir. Ayrıca üretilen sirkeler ve sirkenin gastronomide kullanımı ile ilgili kitaplar da turistlere uygun fiyatlarla satılabilir. Sirke yapımı, bağ bozumu döneminde yapılabilen bir aktivitedir.

4.5. Üzüm Şırası Yapımı

Şarap, kanyak, zivaniya, üzüm sucuğu, pekmez gibi üzümünden yapılan birçok ürünün hammaddesi olan sıkılmış üzüm suyu “Şıra” olarak adlandırılmaktadır. Meyve suyu olarak tüketilen ve sağlığa oldukça faydalı bir meşrubat olan şıra elde etme yöntemleri de üzüm tarımı turizmi kapsamında turistlere izlettirilebilir yada yapımda onların da rol alması veya yatacak yer karşılığında bu aktivitede çalışmaları sağlanabilir. Üzüm şırası çıkarma aktivitesi sadece üzüm hasadı döneminde yapılabilen bir aktivitedir. Ayrıca üretilen üzüm şırası turistlere uygun fiyatlarla satılabilir.

4.6. Üzüm Pestili Yapımı

Sıkılmış üzüm suyunun kaynatılıp daha sonra belirli işlemlere tabi tutulmasıyla elde edilen bir ürün olan pestil, ekonomik değeri oldukça yüksek ticari bir üründür. Üzüm tarımı turizmi kapsamında pestil yapım aşamaları turistlere izlettirilebilir yada yapımda onların da rol alması veya yatacak yer karşılığında bu aktivitede çalışmaları sağlanabilir. Pestil yapımı üzüm hasadı dönemlerinde olabileceği gibi üzüm suyunun depolanıp derin dondurucularda muhafaza edilmesi ile de tüm yıl boyunca imal edilebilen bir üründür. Ayrıca üretilen üzüm pestilleri turistlere uygun fiyatlarla satılabilir.

4.7. Üzüm Sucuğu Yapımı

Sıkılmış üzüm suyunun kaynatılıp daha sonra belirli işlemlere tabi tutulmasıyla elde edilen bir ürün olan üzüm sucuğu, ekonomik değeri oldukça yüksek ticari bir üründür. Üzüm tarımı turizmi kapsamında üzüm sucuğu yapım aşamaları turistlere izlettirilebilir yada yapımda onların

da rol alması veya yatacak yer karşılığında bu aktivitede çalışmaları sağlanabilir. Üzüm sucuğu yapımı üzüm hasadı dönemlerinde olabileceği gibi üzüm suyunun depolanıp derin dondurucularda muhafaza edilmesi ile de tüm yıl boyunca imal edilebilecek bir üründür. Ayrıca üretilen üzüm sucukları turistlere uygun fiyatlarla satılabilir (Kalinska, 2011:1).

4.8. Köfter Yapımı

Sıkılmış üzüm suyunun kaynatılıp daha sonra belirli işlemlere tabi tutulmasıyla elde edilen bir ürün olan köfter, ekonomik değeri oldukça yüksek ticari bir üründür. Üzüm tarımı turizmi kapsamında köfter yapım aşamaları turistlere izlettirebilir yada yapımda onların da rol alması veya yatacak yer karşılığında bu aktivitede çalışmaları sağlanabilir. Köfter yapımı üzüm hasadı dönemlerinde olabileceği gibi üzüm suyunun depolanıp derin dondurucularda muhafaza edilmesi ile de tüm yıl boyunca imal edilebilen bir üründür. Ayrıca üretilen köfterler turistlere uygun fiyatlarla satılabilir.

4.9. Palüze Yapımı

Sıkılmış üzüm suyunun kaynatılıp daha sonra belirli işlemlere tabi tutulmasıyla elde edilen bir ürün olan palüze, ekonomik değeri oldukça yüksek ticari bir üründür (Kalinska, 2011:1). Üzüm tarımı turizmi kapsamında palüze yapım aşamaları turistlere izlettirebilir yada yapımda onların da rol alması veya yatacak yer karşılığında bu aktivitede çalışmaları sağlanabilir. Palüze yapımı, üzüm hasadı dönemlerinde olabileceği gibi üzüm suyunun depolanıp derin dondurucularda muhafaza edilmesi ile de tüm yıl boyunca imal edilebilen bir üründür. Ayrıca üretilen palüzeler turistlere uygun fiyatlarla satılabilir.

4.10. Üzüm Pekmezi Yapımı

Sıkılmış üzüm suyunun kaynatılıp daha sonra belirli işlemlere tabi tutulmasıyla elde edilen bir ürün olan pekmez, ekonomik değeri oldukça yüksek ticari bir üründür. Üzüm tarımı turizmi kapsamında pekmez yapım aşamaları turistlere izlettirebilir yada yapımda onların da rol alması veya yatacak yer karşılığında bu aktivitede çalışmaları sağlanabilir. Pekmez yapımı, üzüm hasadı dönemlerinde olabileceği gibi üzüm suyunun depolanıp derin dondurucularda muhafaza edilmesi ile de tüm yıl boyunca imal edilebilen bir üründür. Ayrıca üretilen pekmezler turistlere uygun fiyatlarla satılabilir.

4.11. Kuru Üzüm Yapımı

Çekirdekli veya çekirdeksiz üzümlerin toplandıktan sonra güneşte kurutulması ile elde edilen bir üründür. Üzüm tarımı turizmi kapsamında kuru üzüm yapımı aşamaları turistlere izlettirebilir yada yapımda onların da rol alması veya yatacak yer karşılığında bu aktivitede çalışmaları sağlanabilir. Sadece yaz aylarında ve hasat dönemlerinde yapılabilecek bir üründür. Ayrıca üretilen kuru üzümler turistlere uygun fiyatlarla satılabilir.

4.12. Salamura Asma Yaprağı Yapımı

Mart ayı ortalarından Kasım ayı sonlarına kadar toplanabilen asma yaprakları yaklaşık sekiz aylık bir dönemde toplanıp tuzlu suda salamura edilmeleri yöntemiyle elde edilen bir üründür. Üzüm tarımı turizmi kapsamında salamura asma yaprağı yapım aşamaları turistlere izlettirebilir yada

yapımda onların da rol alması veya yatacak yer karşılığında bu aktivitede çalışmaları sağlanabilir. Yaprakların salamura yapılması yanında, asma yaprağından yapılabilen dolma veya Bozcaadaya özgü bir yemek olan *Asma Yaprağında Sardalya* balığı gibi yemeklerin yapılışı hakkında bilgiler gastronomik bir kurs niteliğinde turistlere verilebilir. Ayrıca üretilen salamura asma yaprakları turistlere uygun fiyatlarla satılabilir.

5. SANAL ORGANİZASYON KAVRAMI

Sanal organizasyonlar, ortak bir hedef doğrultusunda birbirinden bağımsız fakat tek bir işletmeyiymiş gibi görünen, birden çok işletmenin biraraya gelmesi ile oluşan, birbirleri ile sıkı bir iletişim ağı ile haberleşen, faaliyetlerinin büyük bir çoğunluğu sanal dünyada gerçekleşen, küresel işbirliğine açık bir organizasyon şeklidir.

Sanal organizasyonların önemli bir özelliği olan ve herbiri kendi branşında uzman işletmelerden oluşan yapısı, sanal organizasyona hızlı ve rahat hareket kabiliyeti yaratarak, birtakım operasyonel işlemlerin çok süratli hayata geçmesini sağlamaktadır. Sanal organizasyonlar müşteri istek ve ihtiyaçları konusunda çözümler üreterek, müşteri memnuniyeti kendisine ilke edinmiş organizasyonlardır. Müşteri memnuniyeti beraberinde müşteri sadakatini getirerek işletmelerin uzun ömürlü olmalarına önemli katkılar sağlamaktadır.

6. ELEKTRONİK TATİL TASARIM SİTESİ

Avrupa Birliğinin, turizmde yeni teknoloji kullanarak, bilginin paylaşımı ve dağıtımının kolaylaştırılması, turizm ürünlerinin geliştirilmesi, kalitesinin artırılması, turizmde sürdürülebilir gelişmenin ve çevre koruma ilkelerinin desteklenip geliştirilmesi hedefleri bulunmaktadır (Emekli, 2005:101). Avrupa Birliği katılım sürecinde ilerleyen ülkemizin önemli turizm ve üzüm tarımı bölgesi olan Bozcaada'da, tarım turizminin gelişmesi ve dünya çapında tanınmasını amacıyla sanal bir organizasyon uygulaması olan bu web site projesini hazırlamış bulunmaktayız.

Binlerce yıldır sofralarımızı süsleyen bir yiyecek olarak karşımıza çıkmış üzüm, daha sonraları mitolojik ve dinsel törenlerin bir sembolü, uzun bir dönem dünya ticaretinin vazgeçilmez bir enstrümanı ve günümüzde ise hızla gelişmekte olan bir tarım turizmi faaliyeti olarak karşımıza çıkmıştır.

Çalışmamıza konu olan “*Elektronik Tatil Tasarım Sitesi*”, öncelikle Bozcaada için düşünülmüş bir projedir. Bu proje ileriki aşamalarda genişletilerek, üzüm tarım turizmi yapmak isteyen diğer katılımcıların sisteme entegre olmasıyla tüm Türkiye'ye açılacak, en son safhasında da uluslararası katılımcıların sisteme entegre edilmesiyle de tüm dünyanın kullanımına açık bir sanal organizasyon şeklini alacaktır.

Projeyi diğer sanal organizasyonlardan ayıran özelliği, normalde üzüm tarımı turizmi yapmak isteyen potansiyel bir turist, seyahat acenteleri veya tur operatörlerinin organize ettiği, sadece belirlenen takvime ve kurallara sadık kalarak bir tatil planı yapabilmekteydi. Fakat bu projeye, tatil planı yapmak isteyen potansiyel bir turist, tamamıyla kendisinin belirleyeceği bir takvimle, zorunluluk ve sınırlamalar olmadan tatil planı yapabilmektedir. Projenin, ileriki safhalarında, “Elektronik Tatil Tasarım Sitesinde” yer alan bilgilerin çeşitli dillere çevrili yapılarak, yabancı turistlerin ve sisteme

dahil olmak isteyen yabancı üzüm tarım işletmelerinin de sistemden faydalanmaları sağlanacaktır. Elektronik tatil tasarım sitesinin, üzüm tarım turizmi konusunda faaliyet gösteren işletmelere ve bu konuyla ilgilenen potansiyel turistlere sağlayacağı katkılar aşağıda özetlenmiştir:

- Üzüm tarım turizmi yapan işletmeler, üyelik sistemiyle siteye kayıt yaparak site tanıtım avantajlarından yararlanabileceklerdir.

- Üzüm tarım turizmi yapmak isteyen işletmeler, bu konuyla ilgili aradıkları birçok temel bilgiye siteden ulaşabileceklerdir.

- Sitede, dünyada yapılan üzüm tarım turizminin genel ilkeleri hakkında bilgiler yeracaktır.

- Turistler, tatil yapmak istedikleri üzüm tarımı işletmesini kendileri seçebileceklerdir.

- Turistler, tatil dönemi ve süresini kendileri belirleyebileceklerdir.

- Turistler, yapmak istedikleri aktiviteleri kendileri seçebileceklerdir.

- Turistler, tatil yerine ulaşım şeklini kendileri belirleyebileceklerdir.

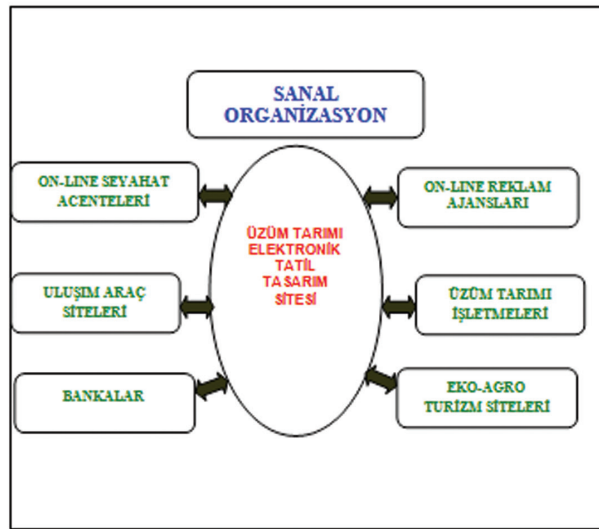
- Turistler yapacakları tatil aktivitelerinin bedelini on-line olarak ödeyebileceklerdir.

- Üyelik sistemiyle, siteye üye olan potansiyel turistlere dönemlik aktiviteler hakkında bilgilendirici e-postalar gönderilecektir. (Örneğin Bozcaada Yerel Yemekler Festivali 22-24 Haziran 2012 de yapılacaktır gibi).

- Üye işletmelere sektör hakkında gelişmeler ve bilimsel yayınlar hakkında bilgilendirici e-postalar gönderilecektir.

6.1. Üzüm Tarımı Turizmi, Elektronik Tatil Tasarım Sitesi Çalışma Şekli

Sanal bir organizasyon şeklinde tasarlanmış olan “Üzüm Tarımı Turizmi, Elektronik Tatil Tasarım Sitesi” organizasyon şeması Şekil 1’de yer almaktadır. “Üzüm Tarımı Turizmi, Elektronik Tatil Tasarım Sitesi” Şekil 2’de görülen bir web sitesi şeklinde tasarlanmıştır. Proje sitesinin farklı dillerde yayın yapması sağlanarak, projenin, küresel tanıtımı hedeflenmiştir. Bu proje sayesinde, dünyada hızla gelişen özel ilgi turizmini pazarından, öncelikle Bozcaadanın daha sonra da ülkemizin önemli bir pay alması hedeflenmektedir.

Şekil 1: Elektronik Tatil Tasarım Sitesi Sanal Organizasyon Şeması

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma ile Bozcaada'nın binlerce yıllık üzüm tarımı kültüründen faydalanarak adanın sürdürülebilir turizmine katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Çalışmada öncelikle tarım (agro) turizmi kavramı ve tarım turizminin adalara sağladığı yararlar açıklanmıştır. Daha sonra Bozcaada üzüm tarımı ve üzüm tarım turizmi potansiyeli, adada yapılabilecek üzüm tarım turizmi aktiviteleri ve bu aktivitelerin yıl içinde yapılabileceği dönemler açıklanmıştır. Çalışmanın son bölümünde ise Avrupa Birliği katılım sürecindeki ülkemizde, turizm sektöründe yeni teknoloji kullanarak, bilginin paylaşımı ve dağıtımının kolaylaştırılması ve turizm ürünlerinin geliştirilmesi, kalitesinin artırılması ve turizmde sürdürülebilir gelişmenin ve çevre koruma ilkelerinin desteklenip geliştirilmesi hedefleri doğrultusunda hazırlanmış “Elektronik Tatil Tasarım Sitesi” yer almaktadır.

Çalışmamıza konu Bozcaada'nın üzüm tarım turizmi potansiyelinin sanal bir organizasyon projesiyle, dünya çapında bilinir bir üzüm tarımı turizmi markası olabilmesi için yapılması gerekenler aşağıda özetlenmiştir.

- Adada bir üzüm tarım turizm komisyonu kurularak “Elektronik Tatil Tasarım Sitesi” projesinin yürütülmesi sağlanmalıdır.

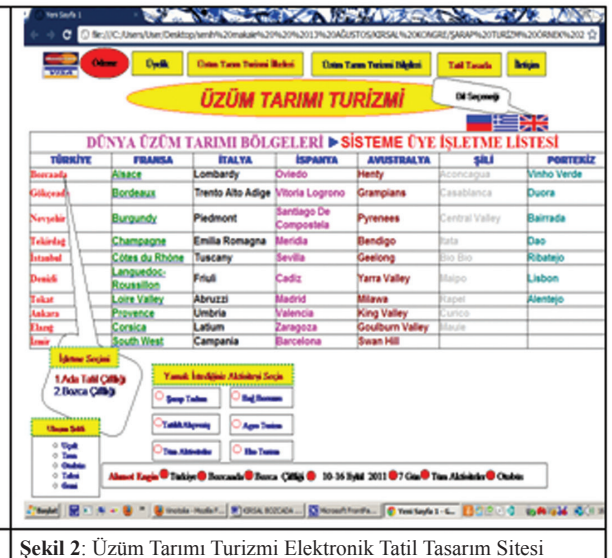
- Bu komisyon web site altyapısını oluşturmak ve çalışmasını sağlamak için yerel yönetimlerle işbirliğine gitmelidir.

- Ada halkının, üzüm tarımı işletmelerinin ve turistik işletmelerin web site projesi hakkında bilinçlendirilmesi için gerekli bilgilendirme çalışmaları üzüm tarım turizmi komisyonu tarafından yapılmalıdır.

- Bozcaada üzüm tarımı işletmelerine ürün çeşitlendirmesi yapabilmeleri için çalışmamızın Dördüncü Bölümünde özetlenmiş ürünlerin yapımlarını öğretecek kurslar açılmalı ve bu bilgiler siteden yayınlanmalıdır.

- Üzüm tarımı ürünlerinin üretim ve pazarlamasında yasal ve bürokratik engelleri aşmak için bir “Üzüm Tarım Kooperatifi” kurulmalı ve sitede tanıtılmalıdır.

- Adada üretilecek üzüm tarımı ürünlerini sertifikalayacak ve üretimi denetleyecek bir birim sertifikasyon birimi oluşturulmalı ve çalışmaları sitede tanıtılmalıdır.

Şekil 2: Üzüm Tarımı Turizmi Elektronik Tatil Tasarım Sitesi

➤ Proje kapsamında oluşturulacak web sitesinin oluşturulması, çalıştırılması, güncellenmesi ve sürekliliğinin sağlanması için gerekli tedbirler proje koordinasyon merkezi tarafından alınmalıdır.

KAYNAKLAR

“Bağcılık ve Şarapçılık”, http://www.bozcaada.gov.tr/default_B0.aspx?content=1006, (Son Erişim Tarihi: 09.08.2011)

“Cretan Raki: The Cretan Spirit“, <http://www.sfakia-crete.com/sfakia-crete/raki.html>, (Son Erişim Tarihi: 29.08.2011)

Çakılcıoğlu, Mehmet, “Sürdürülebilir Turizm İçin Örnek Bir Bölge; Bozcaada”, <http://www.kentli.org/makale/bozcaada.htm>, (Son Erişim Tarihi: 09.08.2011)

Dardeniz, Alper, Kenan KAYNAŞ, Fadime ATEŞ, “Çanakkale İli Bağcılığının Mevcut Durumu, Sorunları Ve Çözüm Önerileri”, [http://www.arastirma-alova.gov.tr/dergiler/Bahce30-12\(25-35\).pdf](http://www.arastirma-alova.gov.tr/dergiler/Bahce30-12(25-35).pdf), (Son Erişim Tarihi: 27.08.2011)

“Doğayla Barışık Bir Tatil İçin: Agro-Turizm”, <http://www.dogalyasamrehberi.com/index.php/dogayla-barisik-bir-tatil-icin-agro-turizm/>, (Son Erişim Tarihi: 29.08.2011)

Emekli, Gözde , “Avrupa Birliği’nde Turizm Politikaları Ve Türkiye’de Kültürel Turizm”, *Ege Coğrafya Dergisi*, 14 (2005), 99-107, İzmir, <http://cografya.ege.edu.tr/14-1-2-EMEKLI.pdf>, s: 101, (Son Erişim Tarihi: 27.08.2011)

Olena Kalinska, www.bozcaadatenedosyemekleri.com, (Son Erişim Tarihi: 03.09.2011)

Soykan, Fusun, “Kırsal Turizm Ve Türkiye Turizmi İçin Önemi”, http://cografya.ege.edu.tr/dergi12-1_1.pdf, s:5, (Son Erişim Tarihi: 27.08.2011)

Şerefoğlu, Coşkun, “Kalkınmada Kırsal Turizmin Rolü- 2007-2013 Yılları Arasında Ülkemizde Uygulanacak Olan İpard Kırsal Kalkınma Programındaki Yeri, Önemi Ve Beklenen Gelişmeler”, http://diabk.tarim.gov.tr/SEREFUGLU_Coskun_-_Uzmanlik_Tezi.pdf, Ankara 2009, s:27-28, (Son Erişim Tarihi: 27.08.2011)

“Türkiye Turizm Stratejisi (2023)”, http://www.sp.gov.tr/documents/Turizm_Strateji_2023.pdf, s:5, (Son Erişim Tarihi: 27.08.2011)

Yıldırım, Neside, “Çameli İlçesinin Sosyo-Ekonomik Yapısı Ve Potansiyeli”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Fırat University Journal Of Social Science* Cilt: 16, Sayı: 2 Sayfa: 315-340, Elazığ-2006, <http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt16/sayi2/315-340.pdf>, (Son Erişim Tarihi: 27.08.2011)

Yorgancıoğlu, Oğuz M., “Zivaniya”, <http://www.kibrisabakis.com/tag/kibrista-zivaniya>, 20010, s:1 (Son Erişim Tarihi: 29.08.2011)